

Topias Päckilä

**TYÖTURVALLISUUSOHJEISTUS RAKENNUSPALVELU JOPERA
OY:LLE**

**TYÖTURVALLISUUSOHJEISTUS RAKENNUSPALVELU JOPERA
OY:LLE**

Topias Päckilä
Opinnäytetyö
Kevät 2019
Rakennusalan työnjohdon tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Rakennusalan työnjohdon tutkinto-ohjelma,

Tekijä: Topias Päckilä
Opinnäytetyön nimi: Työturvallisuusohjeistus Rakennusliike Jopera Oy:lle
Työn ohjaaja: Matti Toppi
Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: 01/2019
Sivumäärä: 22

Opinnäytetyön aiheena oli laatia Rakennuspalvelu Jopera Oy:lle työturvallisuusohjeistus. Työturvallisuusohjeistuksen tehtiin osaksi Joperan työmaan turvallisuusohjeistusta, jolla on hyvä perehdyttää uudet työntekijät työmaalle. Työn tavoitteena oli tehdä tiivistelmä yleisistä työturvallisuusseikoista uudisrakennuskohteissa.

Työturvallisuusohjeistuksessa esitettiin lakisääteiset vähimmäisvaatimukset rakennustyömaan turvallisuudesta. Aihetta joutui rajaamaan siten, että se olisi enempi uudisrakennuspainotteista, joka kohdistuu omakotitalo- sekä rivitalotyömaille.

Opinnäytetyön peruslähtökohtana on ollut Valtioneuvoston asetukset rakennustyömaan vastuualueista sekä turvallisuudesta. Työssä viitataan suurimmaksi osaksi valtioneuvoston asetukseen 205/2009. Työssä käytetyt monet muutkin lähteet pohjautuvat kyseiseen asetukseen.

Asiasanat: rakennustyömaa, työturvallisuusmääräykset, työturvallisuus

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	3
SISÄLLYS	4
1 JOHDANTO	5
2 RAKENNUSTYÖMAAN TYÖTURVALLISUUSLAKI	6
3 RAKENNUSTURVALLISUUDEN VASTUUT JA VELVOITTEET	7
3.1 Työnantajan vastuut ja velvoitteet	7
3.2 Työnjohtajan vastuut ja velvoitteet	8
3.3 Työntekijän vastuut ja velvoitteet	8
4 RISKIEN ARVIOINTI	10
5 TYÖMAAN YLEISET TYÖTURVALLISUUSMÄÄRÄYKSET	11
5.1 Henkilökohtaiset suojaimet	11
5.2 Perekdyttäminen ja työnopastus	11
5.3 Työmaan yleinen järjestys ja siisteys	12
5.4 Työmaan ja työkohteen valaistus	12
5.5 Putoamissuojaus	13
5.6 Telineet ja työtasot	13
5.7 Tikkaat	14
5.8 Tulityöt	14
5.9 Luvanvaraiset työt ja pätevyudet	15
5.10 Henkilöstötilat	15
6 TYÖ- JA NOSTOLAITTEIDEN TURVALLISUUS	16
7 TYÖTAPATURMAT	17
8 TYÖTURVALLISUUSOHJEISTUS	18
8.1 Tarve	18
8.2 Sisällön kokoaminen	18
8.3 Käyttökohde	18
8.4 Kehittäminen	19
9 POHDINTA	20
LÄHTEET	21
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tarkoituksena on tehdä työmaan työturvallisuusohjeistus Rakennuspalvelu Jopera Oy:lle. Opinnäytetyössä käsitellään rakennustyömaan työturvallisuutta ja sen eri vastuualueita. Rakennuspalvelu Jopera Oy on rakennusalalla toimiva perheyritys, joka urakoi pääasiassa omakoti- sekä rivitaloja. Tuotanto painottuu pääasiassa uudisrakentamiseen. Opinnäytetyössä käy ilmi rakennustyöhön kuuluvien osapuolten vastuualueita sekä rakennusturvallisuusmääräyksiä rakennustyömaalla olevista perusasioista.

Rakennusalalla työturvallisuus on nykypäivänä aihe, johon tulee kiinnittää erityistä huomiota. Työmaaturvallisuus on niin laaja käsite, että sisältöä oli pakko rajata ja karsia aiheita työn ulkopuolelle. Työmaan turvallisuusohjeistus on tehty helpottamaan työmaan työturvallisuuden ylläpitämistä määräysten mukaisella tasolla ja helpottamaan työnjohtoa työntekijöiden perehdyttämisessä.

2 RAKENNUSTYÖMAAN TYÖTURVALLISUUSLAKI

Riippumatta rakennushankkeen suuruudesta tai laadusta asettaa valtioneuvoston asetus (205/2009) rakennushankkeen osapuolille vaatimuksia turvallisten ja terveellisten työmaaolosuhteiden järjestämiseksi ja niiden ylläpitämiseksi. Suomessa rakennusalan työturvallisuutta säätelee eduskunnan määrittelemä työturvallisuuslaki (738/2002). Tämän lain tarkoituksena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ennaltaehkäistä ja torjua työtapaturmia, ammattitauteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia työntekijöiden fyysisen ja henkisen terveyden terveyshaittoja. Turvallisuuslain säädöksissä on määritelty työnantajan, työturvallisuudesta vastaavien henkilöiden ja työntekijöiden velvollisuudet. (1, 1 §.)

Työnantajan on huolehdittava siitä, että suunnittelussa otetaan huomioon työympäristön rakenteet, työtilat, tuotantomenetelmät sekä työssä käytettävien työvälineiden ja muiden laitteiden sekä vaarallisten aineiden käyttö. Suunnittelun yhteydessä on varmistettava, että suunniteltavana olevat olosuhteet vastaavat työturvallisuuslaissa (738/2002) asetettuja vaatimuksia. Jos suunnittelu annetaan ulkopuolisen suunnittelijan tehtäväksi, työnantajan tulee antaa suunnittelijalle riittävät suunnittelun kohteena olevaa työpaikkaa koskevat tiedot. (1.)

Rakennuspalvelu Jopera Oy:n toiminta keskittyy enimmäkseen omakotitalojen sekä rivitalojen rakentamiseen. Rakennuspalvelu Jopera Oy urakoi omia kohteita ja toimii pääurakoitsijana tilaajille. Työmaiden työntekijävahvuus vaihtelee kahdesta kahteentoista työntekijään. Suurimpia työmaita ovat useampien omakotitalojen yhtenäiset työmaa-alueet sekä rivitalokohteet. Rakennusliike toimii enimmäkseen päätoteuttajan roolissa, joten tämä selkeyttää pientalotyömaiden turvallisuusvastuita sekä vähentää rakennushankkeeseen ryhtyvän työturvallisuusvastuita sekä velvollisuuksia työturvallisuuden kannalta. Rakennushankkeeseen ryhtyvälle jää rakennuttajan tehtävät sekä työn laadun valvonta.

3 RAKENNUSTURVALLISUUDEN VASTUUT JA VELVOITTEET

3.1 Työnantajan vastuut ja velvoitteet

Työturvallisuuslaki edellyttää työnantajalta laajaa huolehtimisvastuuta työsuojelusta. Työnantaja vastaa kaikesta työpaikan työsuojelusta. Työnantajan on turvallisuuslain nojalla jatkuvasti tarkkailtava sitä, että työpaikka on turvallinen ja terveellinen työntekijöilleen. Tämä tarkoittaa, että työnantaja on tietoinen työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä sekä niiden torjunnasta. Jos työnantajan asiantuntemus ei ole riittävä, on käytettävä ulkopuolisia asiantuntijoita. (2.)

Huolehtimisvelvoitteen laajuutta rajaavina tekijöinä otetaan huomioon epätavalliset ennalta arvaamattomat olosuhteet, joihin työnantaja ei voi vaikuttaa. Työnantajan on suunniteltava, mitoitettava ja toteutettava työolosuhteiden parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Tällöin on mahdollisuuksien mukaan noudatettava periaatteita, joilla vaara- ja haittatekijöiden syntyminen estetään tai poistetaan. Jos tämä ei ole mahdollista, tulee ne korvata vähemmän haitallisilla toimenpiteillä. (1, 8 §.)

Työnantajan on huolehdittava, että työntekijälle annetaan riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä, sekä huolehdittava siitä, että työntekijän ammatillinen osaaminen ja työkokemus on riittävä. Työntekijä tulee perehdyttää työhön ja opettaa työpaikan työolosuhteisiin. Työntekijälle annettua opetusta ja ohjausta täydennetään tarvittaessa (1, 14 §.)

Työnantajan on hankittava ja annettava työntekijän käyttöön erikseen säädetyt vaatimukset täyttävät ja tarkoituksenmukaiset henkilönsuojaimet, jollei tapaturman tai sairastumisen vaaraa voida välttää tai riittävästi rajoittaa työhön tai työolosuhteisiin kohdistuvilla toimenpiteillä. Työnantajan on hankittava ja annettava työntekijän käyttöön apuväline tai muu varuste, silloin kun työn luonne, työolosuhteet tai työn tarkoituksenmukainen suorittaminen sitä edellyttävät ja se on välttämätöntä tapaturman tai sairastumisen vaaran välttämiseksi. (1, 15 §.)

3.2 Työnjohtajan vastuut ja velvoitteet

Työnjohto tarkoittaa esimiehiä, jotka välittömästi valvovat ja johtavat työntekijöitä. Työnjohdolle kuuluvat yleensä ne tehtävät, jotka voi hoitaa sellainen esimies, joka päivittäin liikkuu työmailla ja seuraa ja jakaa työtehtäviä. Työnjohdon tehtävänä on valvoa työoloja, laitteita, työtapoja ja henkilökunnan toimintaa. (2.)

Työnjohtajan tulee puuttua ja poistaa havaitsemansa vaarat sekä suojata työntekijöitään vaaroilta antamalla työhön tarvittavat henkilökohtaiset suojavälineet ja valvoa niiden käyttöä. Työnjohtajan tulee opettaa ja ohjeistaa alaisilleen turvallisia työtapoja ja valvoa niiden noudattamista. Työnjohtajan pitää olla tietoinen työhön kohdistuvista työvaatimuksista ja huolehtia siitä, että työn tekevällä henkilöllä on riittävä koulutus ja osaaminen työtehtävän turvalliseen suorittamiseen. (2.)

3.3 Työntekijän vastuut ja velvoitteet

Rakennuspalvelu Jopera oy:n työntekijöiden velvollisuuksiin kuuluu huolehtia työturvallisuudesta omalta sekä muiden työntekijöiden osalta niin, että huomattaessaan puutteen tulee hänen poistaa tai korjata se itse tai ilmoittaa esimiehelleen asiasta.

Työntekijän on noudatettava työnantajan toimivaltansa mukaisesti antamia määräyksiä ja ohjeita. Työntekijän on muutoinkin noudatettava työnsä ja työolosuhteiden edellyttämää turvallisuuden ja terveellisyysylläpitämiseksi tarvittavaa järjestystä ja siisteyttä sekä huolellisuutta ja varovaisuutta. Työntekijän on myös huolehdittava käytettävissään olevin keinoin niin omasta kuin muiden työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä. Työntekijän on työpaikalla vältettävä sellaista muihin työntekijöihin kohdistuvaa häirintää ja muuta epäasiallista kohtelua, joka aiheuttaa heidän turvallisuudelleen tai terveydelleen haittaa tai vaaraa. (1. 18 §.)

Työntekijän tulee huolellisesti ja ohjeiden mukaisesti käyttää ja hoitaa työnantajan hänelle 15 §:n mukaisesti antamia henkilönsuojaimia ja muita varusteita. Työntekijän on työssään käytettävä sellaista asianmukaista vaatetusta, josta ei aiheudu tapaturman vaaraa. (1, 20 §.) Jos työstä aiheutuu vakavaa vaaraa työntekijän omalle tai muiden työntekijöiden hengelle tai terveydelle, työntekijällä on

oikeus kieltäytyä tällaisen työn suorittamisesta. Oikeus pidättäytyä työnteosta jatkuu, kunnes työnantaja on poistanut vaaratekijät tai muutoin huolehtinut siitä, että työ voidaan suorittaa turvallisesti. (1,23 §.)

4 RISKIEN ARVIOINTI

Rakennuspalvelu Jopera Oy:n tuotanto kohdistuu suurimmaksi osaksi 1- ja 2-kerroksisiin rakennuksiin, joiden seinät tehdään elementeiksi maassa ja katto tehdään useasti suoraan perustuksien päälle. Tällöin vältytään työltä, jossa on suuri putoamisvaara. Näin pääasialliset riskit liittyvät työtapaturmiin, jotka muodostuvat koneiden ja laitteiden kanssa sattuvista onnettomuuksista, työmaan epäjärjestyksestä ja puutteellisista suojalaitteista työvälineissä. Myös virheelliset työasennot sekä fyysisesti raskas työ aiheuttavat liikunta- ja tukielinsairauksia.

Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajan tekemään työmaalla riskien arviointia. Selvittämällä työympäristön vaaratekijät ja arvioimalla riskit varmistetaan turvallinen ympäristö ja terveelliset työolot. Työolosuhteista aiheutuvat vaara- ja haitatekijät tulee työpaikalla selvittää järjestelmällisesti. Mikäli haittoja ei voida kokonaan poistaa, arvioidaan niiden haitat työntekijöiden terveydelle ja turvallisuudelle. Toteutetaan toimenpiteitä, joilla saadaan riski hallitulle tasolle tai poistettua kokonaan. (3.)

5 TYÖMAAN YLEISET TYÖTURVALLISUUSMÄÄRÄYKSET

Turvallisuusmääräysten tarkoituksena on parantaa työntekijöiden työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ennaltaehkäistä ja torjua ammattitauteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia työntekijöiden fyysisten ja henkisten terveyden haittoja. (1, 1 §.) Nämä määräykset on annettu valtioneuvoston päätöksen mukaisesti ja jotka on tehty sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön annettuna työturvallisuuslain (738/2002) nojalla. (1.)

5.1 Henkilökohtaiset suojaimet

Työntekijän on käytettävä tarvittavia suojaimia, jos työhön liittyvää vaaraa ei voida poistaa teknisillä ratkaisuilla tai työjärjestelyillä. Henkilösuojaimeilla tarkoitetaan suojaimia, jotka suojaavat tapaturmilta ja sairauksilta. Näitä ovat esimerkiksi suojalasit, turvakengät, suojakäsineet, kypärät, hengitys- ja kuulosuojaimet, valjaat ja suojahaalarit. Työntekijöiden käyttöön annettavissa suojarusteissa on oltava CE-merkintä, jolla tuotteen valmistaja vakuuttaa suojaimen täyttävän sille säädöksissä asetetut vaatimukset. (4.)

Valtioneuvoston päätös henkilösuojaimeista (1406/93) koskee työssä käytettäviä suojaimia. Suojaimeiden on täytettävä päätöksessä esitetyt turvallisuutta koskevat perusvaatimukset. Suojaimet luokitellaan kolmeen eri ryhmään. Ryhmään 1 kuuluvat vähäisiltä vaaroilta suojaavat suojaimet, joita ovat mm. työkalukäsineet. Ryhmään 2 kuuluvat useimmat rakennustyömaalla käytettävät suojarusteet, kuten kypärät ja kuulosuojaimet. 2-luokan suojaimeilta vaaditaan tyyppitarkastusta. Ryhmään 3 kuuluvat vakavilta vaaroilta suojaavat suojaimet, jotka on tyyppitarkastettava. Tähän luokkaan kuuluu mm. hengitys- ja putoamissuojaimeita. (5.)

5.2 Perehdyttäminen ja työnopastus

Perehdyttäminen ja työnopastus ovat ennakoivaa turvallisuustoimintaa. Puutteet työnopastuksessa ovat yleisimpiä tapaturman syitä. Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajan perehdyttämään työntekijän työhön ja työolosuhteisiin sekä työvälineiden turvalliseen käyttöön. Perehdyttäminen antaa työntekijälle valmiudet työs-

kennellä työtehtävissä turvallisella ja oikealla tavalla. Perehdytysaineistojen tulee sisältää tietoa työmaakohtaisesta turvallisuusaineistosta ja niiden erityispiirteistä. Aineistojen tulee olla päivitettävissä työmaakohtaisesti ja tarpeen vaatiessa hankkeen edetessä. (6.)

Perehdyttämisen ja opastuksen tulee kattaa asiakkaan luona tehtävät työt. Perehdyttämisen piiriin kuuluu kaikki henkilöstöryhmät, jotka työskentelevät työmaalla. Työn-opastuksessa varmistetaan, että työntekijä hallitsee työssä käytettävät koneet, työtehtävän ja työvälineet, sekä osaa toimia tarvittaessa häiriö- ja poikkeustilanteessa. Perehdyttämisen ja työnopastuksen tueksi on hyvä olla kirjallinen suunnitelma. (6.)

Perehdyttämistä tarvitaan silloin, kun

- työntekijälle opetetaan uutta työtä
- työtehtävä vaihtuu
- hankitaan työntekijälle uusia laitteita ja koneita
- työ toistuu harvoin
- turvallisuusohjeita laiminlyödään
- työpaikalla sattuu tapaturma tai havaitaan ammattitauti
- annetussa opastuksessa havaitaan puutteita
- tilanne poikkeaa tavanomaisesta työtyylistä
- todetaan virheitä tai puutteita laadussa. (6.)

5.3 Työmaan yleinen järjestys ja siisteys

Työmaan yleisiin hyviin toimintatapoihin kuuluu jokaiselle työntekijälle perussiisteyden ylläpitäminen. Työntekijöiden on noudatettava työskenneltäessä hyvää järjestystä ja siisteyttä sekä huolehdittava omalta osaltaan jätteet niille osoitettuihin kierrätyspisteisiin ja roskalavoihin. Työmaan yhteiset kulkutiet on pidettävä puhtaina. Työkohde on luovutettava siistinä ja hyvässä järjestyksessä. (7.)

5.4 Työmaan ja työkohteen valaistus

Rakennustyömailla ja erityisesti kulkuteilla on oltava riittävä ja sopiva yleis- ja paikallisvalaistus. Valaisimet tulee sijoittaa työmaalle siten, että suuria ja äkillisiä

valaistuseroja ei synny. Valaisimista ei saa olla haittaa työntekijöiden turvallisuudelle. Kohteissa, joissa työntekijät ovat yleisvalaistuksen rikkoutuessa alttiina vaaratekijöille, on huolehdittava varavalaistuksesta. (7.)

5.5 Putoamissuojaus

Putoamissuojasuunnitelma tehdään tarvittaessa turvallisuussuunnitelman suunnittelun ensivaiheessa, ainakin silloin, kun työmaalla tehdään kattotöitä tai väliaikainen kulku järjestetään katon kautta. Vaativissa kohteissa suunnitelmat laatii suunnittelija, jolla on tarpeeksi hyvä tietämys erilaisista porras-, teline- ja kaideratkaisuista ja niiden soveltuvuudesta työmaan putoamisriskeihin. Suunnitelmassa on otettava huomioon aukkojen ja kuilujen suojaaminen ja merkintä. Jokainen työntekijä on velvollinen asettamaan puuttuvan putoamissuojuksen takaisin paikoilleen tai korjaamaan viiallisen putoamissuojuksen. Jos työntekijä ei ole kykenevä korjaustoimenpiteeseen, on hänen ilmoitettava siitä viipymättä työnjohdolle. (7.)

5.6 Telineet ja työtasot

Telineiden ja työtasojen oikeanlaisella pystyttämällä ja purkamisella voidaan vaikuttaa koko rakennustyömaan turvallisuustasoon merkittävästi. Telineeturvallisuus on merkittävä, koska joka kolmas kuolemaan johtaneista tapaturmista johdetaan putoamisesta. Putoamisonnettomuuksissa työntekijä putoaa yleisemmin työtason reunan yli. (8.)

Työtelineeseen on liitettävä telinekortti tai kuormakilpi, jossa ilmoitetaan telineen suurin sallittu kuorma ja henkilömäärä. Telinekorttiin tai työtelineeseen on merkittävä päivämäärä, milloin teline on viimeksi tarkastettu. Telineiden työtasot on varustettava suojakaiteilla, jos putoamiskorkeus ylittää yli 2 metriä. Portaat, porrastasot ja kulkusillat on varustettava koko pituudeltaan suojakaiteilla. Suojakaidetta on käytettävä myös seinän puolella, jos työtason ja seinän välinen rako on leveämpi kuin 0,25 metriä. Jos työtason reunalta voi pudota esineitä työn vaikutuspiirissä olevien henkilöiden päälle, tulee esineiden putoaminen estää jalkalistalla tai suojaverkolla. (9.)

5.7 Tikkaat

Nojatikkaita saadaan käyttää vain tilapäisinä kulkuteinä, nostoapuvälineiden kiinnittämiseen ja irrottamiseen sekä muihin vastaaviin lyhytaikaisiin ja kertaluontoisiin töihin. Nojatikkaita ei saa käyttää työalustana. A-tikkaat soveltuvat työalustaksi tavallisissa huonekorkeuksissa, painumattomilla maa-alustoilla sekä tasaisilla alustoilla. Tikkaiden on mitoitukseltaan, jäykkyydeltään, lujuudeltaan, seison-tavakavuudeltaan, materiaaliltaan ja tyypiltään oltava standardien SFS-EN 131-1 ja SFS-EN 131-2 mukaisia. (9, 18 §.)

5.8 Tulityöt

Rakennustyömaa tulee järjestää siten, että tulipalon vaara ehkäistään ennalta. Työjätteet ja muut tarpeettomat rakennustarvikkeet ja aineet, jotka voivat syttyä helposti poistetaan työmaalta. Rakennustyömaalla on oltava asianmukaiset palonsammutus- ja palohälytysvälineet. Alkusalustuskaluston on oltava helposti ja nopeasti käyttöön otettavissa. (7, 72 §.)

Suomessa vaaditaan tulityölupa työntekijältä, joka tekee tulitöitä. Tulitöihin luetellaan työt, joissa käytetään kaasupoltinta, kipinointia aiheuttavaa työvälinettä, muuta avoliekkiä, kuumailmapuhallinta tai muuta niihin verrattavaa lämpösäteilyä tuottavaa työvälinettä. Tulityöpaikalla työskennellessä tulityöntekijällä tulee olla Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön (SPEK) myöntämä voimassa oleva tulityökortti. Tulityökortti on todistus suoritetusta tulitöiden turvallisuustutkinnosta. Suomessa myönnetty tulityökortti on voimassa viisi vuotta kerrallaan. Suomessa katsotaan päteväksi myös muissa pohjoismaissa käyty tulityökorttikoulutus. (10.)

Tulitöiden tekeminen tilapäisellä tulityöpaikalla vaatii kirjallisen tulityöluvan. Tulityöluvassa määrätään turvatoimet, joita on noudatettava ennen tulityön aloittamista, tulityön aikana sekä sen jälkeen. Ennen tulitöiden aloittamista tilapäisellä tulityöpaikalla arvioidaan mahdolliset riskit ja poistetaan kaikki helposti syttyvä materiaali, haetaan tulityölle lupa sekä hankitaan asianmukaiset sammuttimet. Tulityön aikana toinen henkilö valvoo tulitöitä ja tarkkailee ympäristöä mahdollisten tulipalojen varalta. Tulityön päätyttyä huolehditaan tulityöluvan mukaisesti jälkivartioinnista. (11.)

5.9 Luvanvaraiset työt ja pätevyudet

Erityistä ammattitaitoa tai erityisiä turvallisuustoimia vaativat työt ovat yleensä luvanvaraisia töitä. Työlupa perustuu riskien arvioinnin pohjalta laadittuun ohjeeseen. Työlupakäytännöt koskevat paitsi omia työntekijöitä, myös kaikkia ulkopuolisia työntekijöitä. Useiden töiden tekemiseen tarvitaan pätevyys ja koulutettu henkilö. Yleisimpiä pätevyuden vaativia töitä ovat sähkö- ja huoltotyöt, tuli-, hitsaus- (luokkahitsaus), räjäytys-, asbesti-, katto- ja vedeneristystyöt, sekä erikoisajoneuvojen kuljetustyöt ja tie- ja katualueella työskentely. (6.)

5.10 Henkilöstötilat

Työnantajan on hankittava omille työmiehilleen henkilöstötilat, joissa on puku-huonetilaa erikseen miehille ja naisille, jos tarve vaatii sen. Työn jatkuvuuden ja laadun huomioon ottaen on tarpeellista huolehtia siitä, että työmaan välittömässä läheisyydessä on riittävästi puhdasta juomavettä. Ruokailua varten tulee järjestää erillistä huonetilaa, jossa on laitteita ruuan ja juoman säilyttämistä ja lämmitämistä varten. Henkilöstötilojen yhteydessä tulee olla asianmukainen ja puhtaana pidetty käymälä. (7, 79 §.)

6 TYÖ- JA NOSTOLAITTEIDEN TURVALLISUUS

Henkilönostoissa keskeisiä vaaroja ovat työntekijöiden putoamiset, henkilönostimien kaatumiset sekä putoavat ja kaatuvat esineet. Työntekijöiden putoamisen yleisimpiä syitä ovat turvavaljaiden käyttämättömyys, nostokorista poistuminen työn aikana, työskentely kaiteelta, työskentelytason puutteellinen putoamissuojaus tai nostolaitteen sopimaton käyttäminen. Nostimien kaatumiset johtuvat yleensä nostimen virheellisestä tuennasta tai muuten laiminlyömällä nostimen turvallisuusohjeita. (13.)

Henkilönostimien turvallisuus varmistetaan eri osapuolten yhteistyöllä. Henkilönostojen huolellisella valmistelulla. Nostimien käytössä on perehdyttävä nostimen turvallisuusohjeeseen ja noudatettava sen kapasiteettirajoja, jotta nostot voidaan suorittaa turvallisesti. Turvallinen nosto saadaan käyttämällä henkilönostoissa siihen tarkoitettua ja valmistettua nostolaitetta. Nostolaite tulee tarkistaa ja sen kuntoa tulee tarkkailla koko työsuorituksen ajan. Työssä on noudatettava korrissa työskentelyn turvallisuusmääräyksiä. Työnjohdon on valvottava määräysten noudattamista. (13.)

7 TYÖTAPATURMAT

Tapaturmana pidetään tapaturmaa, joka on sattunut oman työpaikan alueella tai työmatkalla tapahtuneessa henkilövahingossa. Tapaturma on äkillinen, ulkoisten tekijöiden aiheuttama odottamaton tapaturma, joka johtaa työntekijän loukkaantumiseen. (14.)

Työnantajan on ilmoitettava vakavasta työtapaturmasta viipymättä viranomaisille. Ilmoitusvelvollisuus perustuu lakiin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta. Työtapaturma on vakava, jos työntekijä menehtyy tai hänelle aiheutuu pysyviä tai vakava vamma. (15.)

Vakaviksi vammoiksi lasketaan

- luiden murtumat, jotka vaativat leikkaushoitoa
- selkärangan murtumat
- kylkiluiden murtumat ja veririnta
- ruumiinosien tai raajojen lyhentyminen tai menettäminen
- kasvoluiden murtumat
- pääkallon avomurtumat
- kaula-, rinta- tai lannerangan murtuma
- vaikea sijoiltaanmeno
- leikkaushoitoa vaatinut sisäelinten vamma
- aivovamma, josta jäänyt lievätkin haitat
- puhekyvyn, näön tai kuulon heikkeneminen
- ihonsiirtoja vaativa palovamma tai paleltuma
- pysyvä tai vaikea terveydenhaitta, esim. jokin tauti tai vioittuma. (15.)

8 TYÖTURVALLISUUSOHJEISTUS

8.1 Tarve

Opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä Rakennuspalvelu Jopera Oy:lle työturvallisuusohjeistus, josta käy ilmi rakennustyömaan yleisimmät ja tärkeimmät työturvallisuusmääräykset. Rakennuspalvelu Jopera Oy:llä ei ollut selkeää työturvallisuuteen liittyvää asiakirjaa, niin sovimme, että teen työturvallisuusohjeistuksen.

8.2 Sisällön kokoaminen

Tämän opinnäytetyön sisällön kokosin yleisimmistä rakennustyöhön liittyvistä laeista ja säännöistä. Aluksi kokosin tärkeimmät ja yleisimmät säännöt sekä määräykset. Työturvallisuus rakennustyömailla on niin suuri käsite, että poimin vain tärkeimmät ja keskeisimmät asiat, jotka koskevat rakentamista omakotitalotyömailla sekä rivitalotyömailla.

Kokosin aineiston Työturvallisuuskeskuksen nettisivuilta, ajantasaisesta lainsäädännöstä sekä monista muista erinäisistä lähteistä, jotka ovat mainittuna tämän opinnäytetyön lähteissä. Kirjoitin ja poimin aiheista tiivistelmän, jotta työn aihe ei paisuisi liian suureksi. Työn edetessä huomasimme, että olin unohtanut pölyhallintaosion kokonaan työstä, joten lisäsimme siitä tiivistelmän pelkkään ohjeistukseen. Ohjeistus on tehty Rakennuspalvelu Jopera Oy:n käyttöön. Olen ollut mukana rakennusliikkeen toiminnassa työmaalla kirvesmiehenä sekä olen toiminut avustavissa rakennusmestarin töissä, joten olen nähnyt molempien osapuolten silmin, minkä tyyppinen ohjeistuksen olisi hyvä olla.

8.3 Käyttökohde

Tätä työtä käytetään osana Rakennuspalvelu Jopera Oy:n työturvallisuusopastusta. Työturvallisuusohjeistus tulee ainoastaan tilaajan käyttöön. Työn tarkoituksena oli tehdä työturvallisuusohjeistus pientalotyömaille sekä hieman suuremmille rivitalotyömaille. Ohjeistuksen luettuaan työntekijän tulisi ymmärtää yleiset turvallisuusmääräykset ja ohjeet rakennustyömailla. Työturvallisuusohjeistuksen

luettuaan työntekijä on perehdytetty osaksi rakennustyömaan yleisiä käytäntöjä ja hänen tulisi tiedostaa työmaan riskit sekä tuntee pääsääntöisesti asetukset.

8.4 Kehittäminen

Rakennustyömailla tapahtuu Suomessa valitettavan paljon työtapaturmia, joista opitaan ja sitä mukaan pyritään kehittämään uusia turvallisempia keinoja ehkäistä työtapaturmia ja käytännöllisempiä työskentelytapoja. Tätä työturvallisuusohjeistusta on hyvä päivittää lakien ja säännösten muuttuessa, jotta työntekijät sekä muut ohjeistuksen lukevat henkilöt pysyvät ajan tasalla rakennustyömaalla vaikuttavista säännöistä ja määräyksistä.

9 POHDINTA

Työn päätarkoituksena oli tehdä työturvallisuusohjeistus, joka ohjaa työntekijöitä ja vastuuhenkilöitä parantamaan rakennustyön turvallisuutta rakennustyömailla. Työturvallisuusohjeistusta tulee päivittää sitä mukaan, kun ohjeistukset muuttuvat. Tietyt perusasiat nojautuvat lakeihin ja asetuksiin, jotka muuttuvat, mutta ohjeistuksessa on asioita, joita tulee kehittää ja muokata työturvallisuuden mukaan. Ohjeistus kattaa rakennustyömaan perusasioita työturvallisuudesta, jotka rakennustyömaalla työskentelevän työntekijän tulee tietää.

Rakennusalan työturvallisuus on parantunut nykypäivänä paljon. Työmailla työntekijät sekä työnjohtajat miettivät, kuinka suorittaa työ mahdollisimman turvallisesti. Onnettomuudet työmaalla ovat vähentyneet hyvien työmenetelmien ja hyvän työturvallisuuden ansiosta. Työturvallisuus on suuri käsite, joka vaikuttaa moneen työskentelytapaan ja -menetelmään. On saatu aikaan paljon hyvää työturvallisuuteen liittyen, kun on puututtu työtapoihin, työvälineisiin sekä työmenetelmiin täsmennetyillä ohjeilla.

On hyvä muistaa, että rakennustyössä vaaran tai vahingon aiheuttaja on lähes aina ihminen. Tästä syystä työntekijöiden perehdyttäminen ja työskentelytapoihin panostaminen on erityisen tärkeää. Turvallinen, siisti ja järjestelmällinen työmaa takaa asioiden sujuvuuden ja se vähentää tapaturmariskiä ja jouduttaa työn etenemistä.

LÄHTEET

1. L 2002/738. 2002. Työturvallisuuslaki. Finlex. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>. Hakupäivä 27.8.2018.
2. Työnantajan vastuu. 2015. Työsuojelu. Saatavissa: <http://www.tyosuojelu.fi/tyosuojelu-tyopaikalla/vastuut-tyosuojelussa/tyonantaja> Hakupäivä 02.08.2018
3. Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi. Työturvallisuuskeskus. Saatavissa: https://ttk.fi/tyoturvaluisuus_ja_tyosuojelu/toiminta_tyopaikalla/vastuut_ja_velvoitteet/tyon_vaarojen_selvittaminen_ja_arviointi Hakupäivä 04.08.2018
4. Suojaimet työssä. Työsuojelu. Saatavissa: <http://www.tyosuojelu.fi/tyoolot/suojaimet-tyossa> Hakupäivä 03.08.2018
5. Sauni Simo. Työturvallisuustuotteet. Rakennustieto. Saatavissa: <https://www.rakennustieto.fi/Downloads/RK/RK040403.pdf> Hakupäivä 03.08.2018
6. Työntekijän perehdyttäminen ja opastus. Työturvallisuuskeskus. Saatavissa: https://ttk.fi/tyoturvaluisuus_ja_tyosuojelu/toiminta_tyopaikalla/vastuut_ja_velvoitteet/tyohon_perehdyttaminen_ja_tyonopastus Hakupäivä 03.08.2018
7. 205/2009 Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090205> Hakupäivä 02.11.2018
8. Olenius Auli. Telineet ja työtasot. Turvalliset työtavat työmaalla. Rakennustieto. Saatavissa: <https://www.rakennustieto.fi/Downloads/RK/RK050503.pdf> Hakupäivä 03.08.2018
9. 156/1998 Sosiaali- ja terveysministeriön päätös työtelineiden ja putoamisen estävien suojarakenteiden käytöstä rakennustyössä. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1998/19980156#Pidp450959712> Hakupäivä 03.08.2018

10. Tulityöt on tulitöiden turvallisuustutkinto. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö. Saatavissa: <http://www.spek.fi/Suomeksi/Koulutus/Tulityot> Hakupäivä 04.08.2018
11. Tulitöiden turvatoimet. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö. Saatavissa: www.spek.fi/loader.aspx?id=8ccc024f-81e1-4c44-bf32-c8c51f428d6f Hakupäivä 04.08.2018
12. Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi. Työturvallisuuskeskus. Saatavissa: https://ttk.fi/tyoturvaluisuus_ja_tyosuojelu/toiminta_tyopaikalla/vastuut_ja_velvoitteet/tyon_vaarojen_selvittaminen_ja_arviointi Hakupäivä 04.08.2018
13. Henkilönostot. Työterveyslaitos. Saatavissa: <https://www.ttl.fi/vesihuoltolaitosten-tyoturvaluisuus-opas/riskien-tunnistus-ja-hallintakeinot/tapaturmavaaralliset-tyot/henkilonostot/> Hakupäivä 02.11.2018
14. Työtapaturmat. Työsuojelu. Saatavissa: <https://www.tyosuojelu.fi/tyoterveys-ja-tapaturmat/tyotaturmat> Hakupäivä 06.11.2018
15. Työtapaturmailmoitus työsuojeluviranomaisille. Aluehallintovirasto Saatavissa: <https://www.tyosuojelu.fi/documents/14660/338901/Ty%C3%B6tapaturmailmoitus+ty%C3%B6suojeluviranomaiselle/fe83db20-1206-4cd6-bb3d-ef550c33ae37> Hakupäivä 02.11.2018